

CON NGƯỜI TÍNH DỤC TRONG SÁNG TÁC CỦA TANIZAKI JUNICHIRO

Lê Thị Minh Tâm

Khoa Ngữ văn, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

Email: minhhtamlee1991@gmail.com

Ngày nhận bài: 15/10/2018; ngày hoàn thành phản biện: 29/10/2018; ngày duyệt đăng: 10/12/2018

TÓM TẮT

Con người tính dục trong sáng tác của Tanizaki Junichiro là một trong những đề tài hấp dẫn trong văn học. Học thuyết Phân tâm học Sigmund Freud nghiên cứu về tính dục và những phức cảm được khám phá ở những miền sâu nhất, vùng mờ tối nhất của tâm lý, từ đó xem xét những ảnh hưởng của nó về mặt tinh thần của con người. Bản năng tính dục và những ấn ức tình dục của con người có thể được khơi gợi từ vô thức thông qua sự dồn nén libido. Trong dòng văn chương mang đậm dấu ấn Phân tâm học, những sáng tác của Tanizaki đã soi rọi những góc khuất tối tăm nhất của con người qua những cung bậc tính dục lệch lạc và những khao khát tình dục bệnh hoạn của con người. Con người với bản năng tính dục thực sự đã trở thành một phương tiện chuyển tải ý nghĩa thẩm mỹ sâu sắc của nhà văn, mở ra cánh cửa để bước vào khám phá thế giới tâm linh con người.

Từ khóa: Con người tính dục, phân tâm học, ấn ức tính dục, Tanizaki Junichiro.

1. PHẦN MỞ ĐẦU

Tanizaki Junichiro (1886 - 1965) là một nhà văn xuất sắc trên văn đàn Nhật Bản thời Taisho (1912-1926) có văn nghiệp đồ sộ với hơn hai mươi tác phẩm tiêu biểu. Nội dung các tác phẩm của ông phân nhiều khai thác cảnh sống đời thực của xã hội cũ đang suy tàn và địa ngục của đời sống nội tâm con người. Trong phạm vi của bài viết này chúng tôi chỉ khảo sát hai tiểu thuyết: *Chữ Vạn* và *Hai cuốn nhật ký* cùng *Tuyển tập truyện ngắn Tanizaki Junichiro*. Lối viết tinh tế của Tanizaki luôn mang đậm sắc thái duy mỹ rất Tây hóa. Các sáng tác của ông luôn viết về những cái đẹp vượt thoát ra khỏi vòng tròn đạo lý và sa vào các trường hợp tình dục bệnh hoạn. Do đó, Tanizaki trở thành một trường hợp rất đặc biệt trên văn đàn cổ điển Nhật Bản. Văn chương của ông luôn gây ra nhiều tranh cãi và chịu sự phán xét đánh giá khiên cưỡng nhưng vẫn thể hiện thái độ dứt khoát, bất chấp bị kết tội là thứ “*văn chương dâm ô*” của thời đại mà nói như nhà nghiên cứu Nguyễn Nam Trân là “*Văn chương Tanizaki vừa thâm trầm, cổ kính, vừa bóng bẩy, diễm tình, vừa đời phé, bệnh hoạn nhưng không kém phần tinh tế*” [6].

Học thuyết Phân tâm học ra đời vào cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX, gắn với tên tuổi nhà tâm lý học người Áo Sigmund Freud (1856 - 1939), trong đó vấn đề tính dục trở thành một trong những vấn đề trung tâm quan trọng nhất, tìm hiểu về cái vô thức của đời sống tinh thần con người. Tính dục là cốt lõi của vô thức, có nguồn gốc từ sự dồn nén *libido* (dục năng), chứa đựng những ham muốn, ý nghĩ và cảm giác không thể chấp nhận được đối với bản ngã ý thức. Những vấn đề mà tính dục đề cập tới không chỉ là giới tính, mà còn là những vấn đề bản năng, dục tính lẫn khuất ở nơi sâu nhất bên trong tâm hồn con người gắn với những giá trị nhân văn, được xem xét thông qua những biểu hiện của vô thức. Nói về tính dục, người ta không còn luận bàn về sự tha hóa của cá nhân, mà đưa ra những cách kiến giải cho sự phát triển tâm lý người, do đó vấn đề “con người tính dục” được nhìn nhận trở lại. Con người tính dục trong văn học không chỉ được soi chiếu qua những tận hưởng khoái lạc, những thú vui thể xác, mà còn được xem xét dưới những dồn nén ảm ức, những khao khát nguyên bản vốn bị kìm hãm bởi đạo lý.

2. PHẦN NỘI DUNG

2.1. Con người với những ảm ức tính dục

Đối với Tanizaki, những ảm ức tính dục của con người đều là những mảng tối cần được khai sáng. Vấn đề tính dục trong sáng tác của Tanizaki hiện lên như tiếng nói sống động của những khát khao nguyên thủy. Sự thỏa mãn dục vọng là một nhu cầu tự nhiên, một phần tất yếu của cuộc sống mà không ai có thể chối bỏ. Cho nên, những nhân vật của ông luôn lao vào kiếm tìm những niềm say mê hoan lạc kỳ dị và bệnh hoạn bởi vì những ảm ảnh tính dục, những *libido* không được giải phóng. Qua những sự dày vò tình cảm, Tanizaki đã để người đọc nhận ra ý muốn hiện tồn qua những khát vọng bản năng của con người trong tình yêu, trong nỗi lo sợ cô đơn vây bủa hay trong chính những khát khao chinh phục trên chiến trường tình ái.

Với vị giáo sư trong *Hai cuốn nhật ký*, sự lớn dần của tuổi già và sự giảm tinh lực đàn ông đã khiến cho ông luôn cảm thấy khổ sở vì sự bất lực của chính mình trước một người vợ “hiếu dâm” như Ikuko. ảm ức tính dục được tạo ra bởi sự kìm nén của những dục vọng không được giải phóng khiến người chồng không những bất chấp sức khỏe, quyết đem thân mình làm tế phẩm, hiến cho vị thần khoái lạc “gắng gượng lên dây cót” trong mỗi lần ái ân cùng vợ, tìm đủ trăm phương ngàn cách bệnh hoạn để kích thích bản thân: “Tôi xin vợ chạm vào những nơi nhạy cảm trên người - tôi nhắm nghiền hai mắt, để nàng hôn lên đôi bờ mi và bùng lên khoái cảm. Hay ngược lại tôi sẽ chạm vào những chỗ nhạy cảm của nàng, hôn vào nách nàng khiến nàng thích thú mà tôi cũng thấy mình được kích thích” [3, 12]. Do đó, cái sở thích tình dục của vị giáo sư già này càng trở nên quái đản bởi sở thích bệnh hoạn muốn ngấm nhìn thân thể trần truồng của vợ mình để “thử mọi trò xấu xa mà nàng ghê tởm - những thứ nàng thường xem là bệnh hoạn, hạ lưu, vô

sử...” [3, 37], thậm chí còn biến cơn cuồng ghen dành cho Kimura thành sự kích thích tình dục với cái triết lý kỳ dị: “ghen tuông cũng có thể đem lại sự hưng phấn”. Còn với Ikuko, một bà vợ mang vỏ bọc đức hạnh ở bên ngoài nhưng bên trong lại ẩn dấu những ẩn ức tình dục vô biên, luôn khát thèm cảm giác ái ân mãnh liệt với anh nhân tình trẻ tuổi do không được thỏa mãn đủ đầy bởi người chồng yếu sinh lý. Cũng giống như ông chồng của Ikuko, Watanuki trong *Chữ Vạn* cũng bởi vì mang trong mình mặc cảm của một người đàn ông bất lực, khả năng tình dục bị hạn chế mà để lại nhiều ẩn ức, mặc cảm dồn nén, trở nên dần dần sa đọa về sinh lý, nhân cách; Shozo trong truyện ngắn *Con mèo, Shozo và hai người đàn bà* lại dường như không có bất kỳ một tiếng nói nào trong gia đình, đời sống của anh ta luôn bị hạn chế và điều khiển bởi bà mẹ và cô vợ hai Orin. Do đó, con mèo cái Lyly là nơi duy nhất để anh ta có thể thỏa thích khẳng định tính dục và vị thế của người đàn ông sau những nỗi ám ảnh về sự yếu kém trong đời sống và tính dục cứ tích tụ, dồn nén trong tâm hồn. Còn những ẩn ức của người thợ xăm Seikichi trong *Xâm mình* lại là kiểu ẩn ức tính dục trong nghệ thuật. Y mang trong mình lòng khát khao được một lần tận hiến cho một tác phẩm nghệ thuật để đời vì sự say mê cái đẹp nhục cảm, lòng khát khao của y biến thành một thứ tình yêu mãnh liệt và cháy bỏng. Những ẩn ức dục vọng của y muốn được bùng tỏa hết mình cho một người con gái có làn da óng mượt và dung mạo xinh đẹp để y có thể đem hết tâm hồn và tài hoa của mình khắc ghi vào đó.

Sự hấp lực của trắng đối với nước, sự thu hút của nước với người du khách và cả người phụ nữ mắc bệnh hiểm nghèo trong *Trắng Tây Hồ*, là mong muốn được dung hòa đến khó hiểu mà với họ, dù có chết đuối hay gieo mình xuống cũng không lấy gì làm buồn tủi hay đau khổ. Nước là nơi người con gái từ già sinh mạng, nhưng lại không gieo xuống cái xúc cảm đáng sợ của cái chết mà lại đem đến hơi thở của sự sống, làm những nét hằn quá cứng như khắc trên mặt người chết trở nên mềm mại ra và hiền hậu, làm cho huyết sắc xanh xao ngả sang tối xám cũng như được gột rửa hết bụi bặm để trở lại với màu trắng tinh khiết: “Đôi mắt của cô đã nhắm, hai bàn tay chắp lại trên lòng ngực, thân thể duỗi dài ra một cách bình an”, trên mặt cô không đọng lại một chút dấu vết nào của sự đau đớn hay buồn khổ mà vô cùng “tươi tắn và rạng rỡ”. Nước là nơi người du khách chứng kiến cái chết tối tăm nhưng lại đem đến trong lòng những cảm thụ bệnh hoạn đầy ẩn ức của một tâm hồn nghệ sĩ khát khao được hòa mình vào cái đẹp.

Với Tanizaki, chuyện đức hạnh cao thượng là sự phi lý. Ông khinh thường luân lý, với khát vọng thoát khỏi thế giới ích kỷ. Sự thắng thế của dục vọng khẳng định vị thế của sự hiện tồn của con người, khi con người đối mặt với những đam mê cháy bỏng, với những dục niệm vốn đã bị cái tôi và cái siêu tôi chôn vùi thì với Tanizaki, lúc đó con người mới có thể là chính mình. Thế cho nên, trong văn chương Tanizaki, dục vọng của con người là một điều không thể nào rời bỏ được. Linh Công (*Kỳ Lân*) đôi lúc tưởng chừng như đã vùng thoát ra khỏi dục vọng cá nhân để thi hành Vương đạo như

lời răn dạy của Khổng Tử, nhưng cuối cùng vẫn không tài nào thoát khỏi thứ tình yêu đầy si mê dành cho nàng Nam Tử *“như một tên nô lệ phụng sự chủ nhân, giáo đồ tôn sùng thánh mẫu”*: *“Ta thù ghét Khanh. Khanh đúng là ác nữ. Khanh là con quỷ sống đã hủy hoại đời ta. Thế nhưng ta không sao có thể dứt bỏ được ái Khanh.”* [4, 62]. Khiến cho sức quyến rũ tà mị của dục vọng nghiêm nhiên mang một sức mạnh không gì vượt nổi: *“Ngô vị kiến hiếu đức như hiếu sắc giả dã”* [4, 62].

Thế nhưng, những song sắt của luân thường đạo lý mà xã hội đã sinh ra để vây khốn con người đã khiến cho con người không thể nào tự vượt thoát ra ngoài để có thể bùng tỏa hết những dục vọng nơi miền sâu thẳm. Họ cảm nhận được nỗi cô đơn hiện tồn của những tiếng nói không được lắng nghe, những khát khao không được thấu hiểu, khiến họ luẩn quẩn trong những ẩn ức tình dục không dễ gì giải tỏa. Vì đời sống tình dục không mấy hòa hợp, nên bức tường ngăn cách giữa cặp vợ chồng vị giáo sư (*Hai cuốn nhật ký*) ngày một dày hơn. Cả hai đều bị sự cô đơn vây bủa, khi không hiểu được nhau, không thể gắn kết và thỏa mãn lẫn nhau. Hai quyển nhật ký chính là phép màu, mở ra hết những lần ranh xa cách, khai thông mọi vấn đề chân thật nhất của tâm hồn vốn đã bị kiềm tỏa rất lâu bởi đức hạnh. Họ giao tiếp với nhau, cùng nhau rời bỏ sự cô đơn, và cũng rời bỏ lớp vỏ bọc đạo đức bên ngoài để tận hưởng trọn vẹn khoái lạc, thỏa mãn niềm khát dục của chính mỗi người.

Những nỗi cô đơn đó đã thúc đẩy nhân vật của Tanizaki dần sâu vào những sa lầy nghiệp chướng, cho dù có chìm đắm trong cái bấy dục vọng ngọt ngào như các nhân vật trong tiểu thuyết *Chữ Vạn* cũng bởi vì sự cô độc ngự trị trong chính bản thể của mỗi người: Mitsuko cuồng vọng luôn kiếm tìm một ánh hào quang khi được người khác sùng bái; Sonoko lại vì sự lạc lõng trong chính cuộc hôn nhân của mình: *“Không chỉ làm tôi thấy đơn độc và khổ sở, bản chất lạnh lùng của chồng tôi từ lâu đã kích thích sự phản uất rồi tò mò về những quan hệ ngoài luồng trong tôi. Đó cũng là lý do xui khiến tôi đi ngoại tình trước đó rồi đan dúi với Mitsuko và kéo theo hàng loạt sự việc sau này.”* [4, 52], mà nàng Mitsuko chính là nửa phần hồn đã thất lạc từ lâu; còn Kotaro và Watanuki lại trở thành hai chú cừ non tội nghiệp chỉ vì sợ bị lạc mất sự tồn tại của mình với đối phương mà như thiêu thân, họ nhảy vào hố lửa. Nhiều nhà văn viết về tình yêu và xem nó như là chất xúc tác thúc đẩy con người tiến đến sự hòa hợp tình dục, trở thành động lực thúc đẩy con người hướng về điều tốt đẹp. Nhưng trong các sáng tác của Tanizaki, người đọc lại nhìn thấy một phiên bản hoàn toàn khác biệt của thứ tình yêu mang sức mạnh hủy diệt có thể khiến con người rơi vào cuồng loạn, say mê, thậm chí là bất chấp nguy nan và cái chết. Tình yêu trong các sáng tác của Tanizaki luôn có nghĩa là phụ thuộc, là đón đau, là ám ảnh, là khổ ải, nhưng tất cả những điều đó vẫn không thôi làm nhân vật của ông ngừng yêu, vẫn liên tục đi tìm những mẫu người yêu lý tưởng làm người ta đau khổ, thậm chí có thể làm người ta chết vì tình, là một cảm giác gì đó tựa như đưa con người vào một thế giới kỳ ảo, gột sạch mọi đón đau. Hạnh phúc hay bi kịch của thứ tình yêu khiến con người trở nên ngơ ngếch, trở thành

những “*vật cúng tế*”. Rõ ràng biết là cạm bẫy, nhưng họ vẫn tình nguyện dấn thân dẫu cho có phải trả giá. Vì cô đơn nên mới kiếm tìm tình ái, vì cô đơn nên mới giằng bầy lẫn nhau, cũng vì cô đơn nên mới hiện hữu khát khao chinh phục để giành lấy sự ngưỡng mộ, sùng bái của mọi người.

Bất kỳ một nhân vật nào của Tanizaki đều cô đơn rong ruổi kiếm tìm một cái gì đó hòng muốn lấp đầy sự trống trải trong tâm hồn bằng khát khao chinh phục, khát khao tận hưởng, hoặc lao vào những trạng thái cảm xúc nhập nhằng không lý giải nổi với những hành động trong vô thức để xóa bỏ sự trống rỗng. Bởi khi vô thức và ẩn ức bên trong con người vượt lên ý thức, nó sẽ điều khiển hành động của con người, làm cho con người không tài nào lý giải nổi cho những hành động mình đã làm, như thứ tình cảm mâu thuẫn thiêng liêng trong *Sấn dây núi Yoshino* và *Mộng Phù Kiêu*. Trong đời sống cá thể, khi đứa trẻ ra khỏi Thiên Đường bụng mẹ, nó bắt đầu một cuộc hành trình trong một thế giới xa lạ đầy bất an. Sự cô đơn của đứa trẻ thiếu vắng tình thương của mẹ, khiến những con người như Tadasu và Tsumura luôn muốn quay về với sự bình an ở nơi có mẹ, do đó nó kiếm tìm những xúc cảm thân thuộc qua những hành động âu yếm gần kề hay những ký ức để kiếm tìm sự hiện hữu của người mẹ trong vô thức. Với cả Tsumura và Tadasu, có lẽ, cái “*hình ảnh của người đàn bà đánh đàn koto có lẽ là hình ảnh duy nhất về người mẹ còn đọng lại trong ký ức*” [4, 251]. Tsumura tìm đến những nơi mẹ anh đã từng ở, đã từng đi qua, yêu vùng đất Yamato nơi mẹ anh được sinh ra, yêu những vở kịch, những câu chuyện cổ. Với Tsumura, “*người đàn bà trong quá khứ hay người mẹ, người đàn bà tương lai hay người vợ*”, thì cả hai đều giống nhau ở chỗ họ là “*những người chưa hề gặp*” và đều ràng buộc với anh bằng sợi dây định mệnh. Điều đó dẫn lối anh đến với những tình yêu được thù dệt bởi hình bóng của mẹ ở những cô gái có nét hao hao giống bà. Còn Tadasu luôn mang những ham muốn gần gũi với người mẹ kế, để gọi về những ký ức về mẹ ruột, về tuổi thơ: “*Tôi biết hành động này chẳng mang lại kết quả gì nhưng vẫn thích cảm giác đưa đẩy nhũ hoa chắc nịch, nhỏ xinh trên bộ ngực căng đầy mềm mại của mẹ trong miệng... Một lần nữa, bằng sự kết nối lạ lùng nào đó, tôi dạt về thế giới của mùi tóc và mùi sữa thoang thoảng trên ngực người mẹ hiền đã mất khi xưa. Thế giới màu trắng đục trong mộng tôi những tưởng đã tiêu tan mãi mãi bất ngờ trở lại.*” [4, 484], lại lựa chọn ôm ấp những kỷ niệm với người mẹ kế để sống tiếp quãng đời còn lại và nuôi nấng cô em gái nhỏ Takeshi để níu lấy sự liên kết cuối cùng “*bởi em là môi ràng buộc giữa mẹ và tôi*” và anh “*muốn che chở cho em khỏi nỗi cô độc mình từng trải qua*”. Với cả hai, đó chính là mối liên kết vô hình của tình mẫu tử thiêng liêng không bao giờ tan biến được.

Trong phân tâm học Freud, cõi vô thức có tất cả những khát vọng và ham muốn bản năng đã bị cái tôi và cái siêu tôi gạt ra khỏi ý thức, và giấc mơ trở thành một hình thức giải phóng *Libido* hữu hiệu nhất, lấy lại sự cân bằng của tâm lý con người. Trong các sáng tác của Tanizaki, giấc mơ và những ám ảnh tính dục bệnh hoạn trở thành một kiểu ẩn ức vô cùng độc đáo, mỗi một giấc mơ đều biểu hiện một bi kịch

riêng trong thế giới nội tâm của con người: Giấc mơ của Tsumura (*Sấn dây núi Yoshino*) chứa đựng ẩn ức của phức cảm ái mẫu, là nơi mà cậu gửi gắm thứ tình cảm cảm sâu kín đầy ẩn ức đối với người mẹ chưa bao giờ biết mặt cũng giống như tình cảm của người cha và con trai dành cho bà vú Shigenoi (mẹ của anh chàng mã phu Sankichi) trong vở *Lá Sấn Dây*: “Trong giấc mơ của mình, tớ thấy mẹ tớ là mẹ Sankichi, còn tớ chính là chàng ta.” [4, 258]; Những cơn mê man, mộng ảo đầy những hình ảnh nhục thể của vị giáo sư già (*Hai cuốn nhật ký*) là nơi để ông tiếp tục phô bày những ngọn lửa khát vọng hùng hực: “Chân nàng trắng toát đến khó tả, hai cái chân phải, hai cái chân trái như phiêu phù bập bênh trong làn nước. Nhưng hình dáng thì đúng là chân nàng. Bên cạnh những đôi chân là những bàn chân cũng nổi bập bênh. Rồi đột nhiên một mảng lớn trắng như mây sụp xuống chắn trước mắt tôi, đó là cặp mông của nàng, giống như trong bức hình mà tôi chụp trộm.” [3, 92]; Còn với bà vợ Ikuko, ảo giác hay giấc mơ luôn là thứ để bà thỏa thuê ngụp lặn trong cái bản ngã thật sự của mình khi thêm khát cơ thể anh nhân tình trẻ tuổi; thứ ảo giác đẩy mang đến cho bà cảm giác mê mẩn bởi niềm hoan lạc xác thịt trong sự tưởng tượng xa rời với thực tế: “Trong quãng ảo giác ấy, mình tưởng như đang ở trên giường với anh Kimura chứ chẳng phải chồng. Ảo giác ư? Đó không phải là một cảm giác mơ hồ chập chờn trong hư vô mà nó chân thực vô ngần... Kỳ lạ nữa là cảm giác dồn nén, rồi thỏa thuê ấy... mình chưa từng được nếm trải cùng chồng” [3, 44].

Tình yêu và nỗi cô đơn hiện tồn trong các sáng tác của Tanizaki Junichiro luôn hiện lên đằng sau lăng kính tính dục, sau những thèm khát bản năng của con người với những ngăn trở tâm lý, những lần ranh đạo đức xã hội đầy khoảng cách. Đối với Tanizaki, dục vọng chinh phục, khát khao chiếm hữu cũng là một loại dục vọng bản năng của con người, mà ở đó con người có thể thỏa thuê cùng những cảm xúc hân hoan, vui sướng của thú vui thao túng kẻ khác trong cuộc chơi tình ái.

Trong *Bí mật*, vẻ đẹp quyến rũ như một yêu nữ của cô gái trong rạp đã làm dậy lên trong nhân vật người đàn ông những mê mẩn khát khao, hùng hực dục vọng của một kẻ thích chinh phục: “Đã thua cuộc khi làm một người phụ nữ cạnh tranh với cô ta, giờ đây tôi muốn được một lần làm người đàn ông chinh phục và chiến thắng cô ấy. Với suy nghĩ như thế, tôi liền bị cuốn theo một thứ dục vọng khó kiềm chế và những muốn bắt thần cộp mạnh lấy cô ta mà giằng giật thô bạo” [4, 153]. Cứ như vậy, một trò chơi chinh phục những “bí mật” bắt đầu, và kết thúc khi người đàn ông đã thành công vén lên lớp màn nhưng bí ẩn về thân phận người con gái, chỉ vì nó đã làm mất đi sự hứng thú chinh phục của anh ta.

Khi viết về dục vọng chinh phục của người phụ nữ, Tanizaki Junichiro luôn trung thành với motif “độc phụ” - người đàn bà chết chóc - “female fatale”. Qua đây, nhà văn đã nâng vị thế nữ quyền lên cực điểm. Nhân vị của nữ giới được khẳng định bằng nhân vị tự do trong việc giải phóng những khát khao tình dục vốn bị kìm hãm bởi đức hạnh, khẳng định quyền quyền được sống với những khát khao thuần túy, gỡ bỏ xiềng xích mà xã hội cũ áp đặt lên, để tận hưởng trọn vẹn xúc cảm nguyên sơ của người phụ

nữ. Những “độc phụ” của Tanizaki luôn mang trong mình sự hấp dẫn đầy ma mị ngọt ngào nhưng thực chất toàn là độc dược. Họ y hệt như những loài hoa nấp ẩn lúc nào cũng tỏa ngát hương thơm để dẫn dụ con mồi rồi nuốt chửng lấy chúng. Trong họ, luôn sục sôi dục vọng chinh phục, thao túng và gây ra ám ảnh cho người khác, họ chỉ hoàn toàn thỏa mãn khi được sùng bái và cung phụng như nữ thần: Nàng mỹ nhân Mitsuko Tokumitsu (*Chữ Vạn*) - “một người đàn bà chết chóc”, có sức quyến rũ thượng thừa và sự bí ẩn vô lượng, khiến người khác mê đắm mình một cách mù quáng bằng sắc đẹp ma mị, dối lừa, khiến kẻ si mê rơi vào vòng nguy nan, thậm chí là chết chóc. Nàng biết Sonoko - người phụ nữ với cuộc hôn nhân đáng chán khao khát một cuộc phiêu lưu tình ái, nàng biết Watanuki - người đàn ông liệt dương cần sự công nhận như một người đàn ông thực thụ, nàng biết Kotaro - người chồng bị cấm sùng luôn trông chờ tình yêu và sự trả thù. Nàng dùng tình yêu, sự ham muốn và lòng sùng mộ mà họ dành cho nàng để điều khiển, thao túng, khiến tất cả đều tưởng mình tự nguyện, hết mình vì tình yêu vĩ đại nhưng có ngờ đâu chính Mitsuko mới là người đóng vai trò thao túng toàn cuộc. Ai cũng khao khát Mitsuko, nhưng điều cô thực sự cần không phải là tình yêu mà là cảm giác được tôn thờ: “Chị Hai ơi, em thích được ngưỡng mộ bởi những người cùng giới tính. Được bọn đàn ông coi là xinh đẹp theo đuổi thì cũng thường thôi, nhưng hay ho ở chỗ em nhận ra mình xinh đẹp đến mức mê hoặc được cả đàn bà kia. Chao ôi, sướng quá đi mất.”[3, 126]. Sự ngạo nghễ, cùng ước muốn áp chế và hủy hoại mạnh mẽ của phu nhân Nam Tử (*Kỳ lân*) - một “ác nữ” với vàng trăn của Đất Kỳ và đôi mắt của nàng Bao Tự - luôn là thứ quyền uy vô hình, mạnh mẽ đến mức có thể khuất phục cả một đấng quân vương như Linh công lẫn thánh nhân như Khổng Tử; Vị phu nhân góa chồng Oyu trong *Người cắt lau* với dục vọng thống trị và thao túng sắp đặt cuộc hôn nhân của em gái với người đàn ông nàng cảm mến để có thể hợp thức hóa mối quan hệ tay ba, dẫn dắt vợ chồng Oshizu vào những thú vui chuyên quyền của nàng bằng cái vỏ bọc của sự dịu dàng và tiết hạnh. Và chỉ cảm thấy thỏa mãn khi được người khác đối xử kính cẩn và xem nàng như là “con Trời con Phật” để tận lực nuông chiều.

Giữa bản năng và nhân tính, các nhân vật trong tiểu thuyết của Tanizaki thường nghiêng về bản năng nhiều hơn, nhưng khi đắm say trong thứ tình dục bệnh hoạn họ vẫn luôn không ngừng kiếm tìm bản lai diện mục của chính mình. Chính vì thế, đọc những trang viết về tính dục của Tanizaki, người ta luôn cảm thấy mình được giải phóng khỏi sự kiềm tỏa của đạo lý. Những nhân vật của Tanizaki không chỉ hiện ra với những đam mê thành thực và khát vọng sâu kín với những phức cảm vừa huyền bí lại vừa nguyên sơ của loài người. Họ còn dám khao khát, dám dẫn thân, dám tận hưởng và bằng mọi cách đạt đến mục đích dục vọng cuối cùng.

2.2. Con người và các kiểu tính dục lệch hướng

Biệt tài của Tanizaki là miêu tả đời sống tình dục đầy đam mê, khoái lạc mà ngòi bút vẫn vững vàng, khiến cho người đọc không hề cảm thấy thô tục mà ngược lại

vẫn rất mực tự nhiên và tinh tế. Ông lột tả rất rõ sự dồn nén của những cảm xúc lẫn lộn giữa ham muốn, tranh giành, đố kỵ mà xã hội buộc mỗi con người phải kìm chế kéo dài, dẫn đến những phức cảm (hay mặc cảm) tính dục. Những ẩn ức bị dồn nén quá lâu sẽ trở thành sức mạnh thúc đẩy con người tiến đến việc giải phóng, bằng tình dục, bằng giấc mơ, bằng sáng tạo nghệ thuật,... Tất cả những nhân vật của Tanizaki đều là những con người đầy ẩn ức, luôn tìm cách bung tỏa bằng những biểu hiện lệch lạc tính dục, những phức cảm tính dục bệnh hoạn.

Các nhân vật của Tanizaki thường bị khống chế bởi những ham muốn khiêu dâm ám ảnh, thích nhìn ngắm và phô bày thân thể để có thể làm bùng lên ngọn lửa dục tình bởi thứ tình yêu thiếu đi tình dục mà trở nên biến dạng như trong *Hai cuốn nhật ký*, dẫn độ con người tìm đến những cách thức thái quá để thỏa mãn: Một người vợ luôn mang trong mình những phần kích tính dục biến thái khi vờ trần truồng nằm bất tỉnh để cho chồng liếm nách, liếm chân, luôn cảm thấy được thỏa thuê cái ham muốn nhục dục bất tận trước những hành động “điên rồ hoa dạng” lén lút ngắm nhìn bà khóa thân của chồng bởi “nếu không như vậy thì chẳng cách nào làm mình thỏa mãn xác thịt cả. Nên mình có chiều theo thì cũng không chỉ vì bốn phần. Một mặt, mình có thể vừa làm một người vợ đoan trang, hiền thực, mặt khác lại được thỏa thuê cái ham muốn nhục dục bất tận của mình.” [3, 70]; Một ông chồng ngày càng lớn tuổi luôn cảm thấy khổ sở vì vì sự bất lực của chính mình vì sụt giảm tinh lực đàn ông, tạo nên những ẩn ức tính dục bệnh hoạn, thích ngắm nhìn thân thể trần truồng của vợ qua những đường cong mềm mại như pho tượng Quan Âm ở ngôi đền Chugu-ji, cả “vùng thăm thăm kiến tạo bởi những đường cong của đôi bờ mông trắng mịn” [3, 37] với những cảm xúc thèm khát hưng phấn khó diễn tả: “Những bước khởi động tỉ mỉ này làm tôi kích thích, hứng tình đến cao độ, lại chẳng bị vợ ngăn trở, nên cái sức mạnh tưởng chừng đã hỏng bét trong tôi liên hồi sinh trở lại. Tôi không còn là anh chồng ẻo uột, rụt rè nữa, tinh lực trong tôi tràn trề đủ chinh phục những ham muốn nhục dục của nàng” [3, 37].

Đi sâu khám phá bi kịch tâm hồn con người, văn chương Tanizaki đã bóc trần những ẩn ức tình dục và những lệch hướng tính dục thông qua việc miêu tả một cách chân thực, sống động về những hành vi khát dục bệnh hoạn. Sự khổ dâm được ông lãng mạn hóa qua những xúc cảm dục vọng thầm kín của đàn ông và ẩn ức dục vọng đàn bà. Bên cạnh những người phụ nữ rơi vào vòng xoáy của dục vọng, những gã đàn ông của Tanizaki luôn mang một hình tượng khô khạo đại dột, cung phụng phụ nữ, hoặc cuồng bàn chân phụ nữ, hoặc có một cuộc sống suy đồi. Trong các kiểu tính dục lệch lạc, motif được Tanizaki hết mực ưa thích đó là nhân vật mang những ham muốn thao túng và dày vò đối phương như trường hợp của chứng bạo dâm: Người thợ xăm Seikichi (*Xâm mình*), từ lâu đã chôn giấu một niềm khoái cảm bệnh hoạn và khát vọng thầm kín, khi những đường xăm làm cho khách hàng của anh ta đau đớn, rên rĩ và quằn quại bao nhiêu thì càng khiến cho khoái cảm của y tăng lên bấy nhiêu. “Khi đường kim của y gây ra những vết phỏng tấy trên da và làm ứa những giọt máu đỏ tươi, hầu hết

khách hàng, cho dầu là đàn ông đi chẳng nữa, đều rên rỉ vì không chịu nổi sự đau đớn. Hễ khách hàng càng rên xiết bao nhiêu, độ khoái cảm khó tả của y lại tăng bấy nhiêu. Seikichi đặc biệt thích lối xâm chấm phá và xâm son vì đó là hai lối xâm gây đau đớn nhiều nhất.” [4, 29]; hay hình tượng của một người phụ nữ được vô cùng sùng bái nhưng lại vô cùng tàn ngược với kẻ yêu thương mình, như nàng Mitsuko (*Chữ Vạn*), Nam Tử (*Kỳ Lân*), Oyu (*Người cắt lau*). Sự tàn ngược đó tạo ra những kích thích, những xung động khoái cảm của chứng thống dâm.

Phân tâm học Freud cho rằng, người mẹ và tình nhân là một và đồng thời là hiện thân vĩnh cửu của cái đẹp, người mẹ bao giờ cũng là tình yêu thương đầu tiên của đứa trẻ. Đọc *Săn dây núi Yoshino* và *Mộng phù kiều*, người đọc luôn nhận ra phảng phất một loại tình yêu chứa đầy ẩn ức và ám ảnh của những đứa con trai dành cho người mẹ mang màu sắc của thứ mặc cảm Oedipote (phức cảm ái mẫu): Người mẹ kể khơi dậy trong Tadasu cái cảm giác phấn khích và những kỷ niệm về mẹ ruột, đưa anh về với “những ảo ảnh êm dịu của bé thơ” [4, 472]; Anh thích ngậm lấy đầu vú bà, hút lấy những dòng sữa ngọt lành và nghe những lời hát ru nhịp nhàng cùng với âm thanh của tiếng cối nước xa xăm đưa anh vào giấc ngủ, những điều đã làm sống dậy những cảm xúc của một đứa trẻ thiếu vắng tình yêu của mẹ, đưa anh thoát khỏi sự cô đơn, trống rỗng. Với Tadasu, sở thích đó chính là cách để được cảm nhận cảm giác ấm nóng của tình mẹ và sự hiện hữu của hình bóng người mẹ ruột: “Tôi biết hành động này chẳng mang lại kết quả gì nhưng vẫn thích cảm giác đưa đẩy như hoa chắc nịch, nhỏ xinh trên bộ ngực căng đầy mềm mại của mẹ trong miệng... Một lần nữa, bằng sự kết nối lạ lùng nào đó, tôi đạt về thế giới của mùi tóc và mùi sữa thoang thoảng trên ngực người mẹ hiền đã mất khi xưa. Thế giới màu trắng đục trong mộng tôi những tưởng đã tiêu tan mãi mãi bất ngờ trở lại.” [4, 484]. Còn với Tsumura, những câu chuyện về mẹ chồn, cái trống Hatsune, và những màn tuồng với cái sức mạnh có thể “làm rung động một đứa con nít không biết mặt mẹ mình” [4, 254], khiến anh thấm thía với nỗi cô đơn của một đứa trẻ mất mẹ, khiến anh khát vọng được giống như con chồn Tadanobu, được nhìn thấy hình bóng của chồn mẹ xuất hiện mỗi khi chiếc trống Hatsune vang lên. Với Tsumura, tình thương nhớ của anh đối với mẹ mình là “một môi hoài cảm bằng bạc về một “người đàn bà mình chưa hề gặp”, như “sự chớm nở của tình yêu trai gái vào tuổi dậy thì” [4, 258]. Những câu hát của bài *Tiếng Chồn Khóc* gọi lên trong anh cái cảm xúc sâu kín dành cho người mẹ, nó đâu chỉ nói lên sự đau đớn của đứa con mong mẹ mà còn “giống như nỗi lo âu của đôi trai gái khi phải rời nhau” [4, 258]...

Một biến thể đặc biệt khác của các lệch hướng tính dục được đề cập đến trong các sáng tác của Tanizaki là tính dục bái vật của những người đàn ông mắc chứng *fetishist bàn chân phụ nữ*: Cụ Huru (*Bàn chân của Fumiko*) chỉ mong được Fumiko dẫm lên mặt trước khi chết để tận hưởng trọn vẹn niềm hạnh phúc duy nhất của cuộc đời bởi đôi chân nàng O Fumi- san chính là chiếc chìa khóa thúc đẩy dục vọng vốn đã ngủ rất sâu trong tâm hồn Cụ. Còn với Unokichi, người luôn có những khoái cảm dị thường

trước vẻ đẹp nhịp nhàng của bàn chân các nàng con gái trẻ thì chỉ cần nhìn thấy đôi “*bàn chân đang cười*” của Fumiko thôi cũng đã đủ gọi ra trong anh cảm xúc mỹ thuật như khi đứng trước một tòa kiến trúc tôn nghiêm. Với Seikichi trong *Xâm mình*, bàn chân phụ nữ luôn là “*một thứ ngọc quý bằng da bằng thịt*”, những chiếc móng chân hồng nhạt như vỏ ốc, gót chân đầy đặn như thỏi ngọc, khiến phức cảm của y sôi trào, làm cho y phải cố nén những nhịp tim đang hồi hộp như muốn bật tung ra khỏi lồng ngực,... Tanizaki viết về những hưng phấn bệnh hoạn của chứng báỉ vật, nhưng không có lấy một thoáng khinh ghét nhục thể như thái độ của nhà văn vào thời đại của Nagai Kafuu, mà là một sự đồng tình và ca ngợi thân xác, qua đó khai triển rộng ra một thế giới đam mê cái đẹp. Có lẽ, khó có một nhà văn nào có thể miêu tả những vẻ đẹp nhục cảm của thân thể của phụ nữ sinh động như Tanizaki, thứ đã thành công khơi gợi nên những hứng thú tính dục của đàn ông. Mang đến cho chúng một vẻ đẹp cao sang, thoát ra khỏi thân xác trần tục bình thường, cứ như thể chúng vốn dĩ là những tuyệt phẩm của thần linh vậy.

Tình yêu đồng tính trong sáng tác của Tanizaki Junichiro cũng không thể thoát ra khỏi những biến thể của thứ tình dục lệch lạc, ông không hề mô tả về những nỗi đau, những day dứt, trăn trở và dằn vặt trong thứ tình yêu cấm kỵ, nhưng lại viết về những khoái cảm bệnh hoạn của thứ tình yêu đồng tính đầy dối lừa. Đó là kiểu tình yêu dành cho thần tượng đến mù quáng và mê muội trong *Chữ Vạn*, mà với Sonoko, nàng Mitsuko chính là mặt trời hạnh phúc duy nhất, là nữ Quan Âm, là “*chữ Vạn*” của cô, là người hút hồn cô, khiến cô hạnh phúc và hân hoan vì mình đã sống trên đời. Nhưng Sonoko hòng có nhận được gì ngoài những mảnh khoe dối trá của nàng Thánh nữ ấy, sự xuất hiện của Watanuki là một quả đắng đầu tiên, kế tiếp là ông chồng Kotaro cũng bị dắt mũi vào âm mưu tình ái. Xuất phát từ một kiểu tình yêu khác biệt như vậy, cho nên bi kịch của đồng tính nữ trong văn chương Tanizaki cũng vô cùng độc đáo. Đó là kiểu tình yêu gắn với lòng sùng tín, ngưỡng vọng khi bắt gặp một vẻ đẹp mà với họ là hoàn hảo như tượng thần Venus, khiến họ bắt đầu lao vào thứ tình cảm na ná tình yêu, chỉ để khóa lấp ẩn ức tính dục trong mình.

Những lệch lạc tính dục trong các sáng tác của Tanizaki dường như đã vượt hẳn ra khỏi sự kiềm tỏa của vấn đề đạo đức thời bấy giờ, do đó văn chương của ông trở thành một con đường mới về sự tự do của con người trong việc truy tìm bản thể. Từng câu chuyện là một mảnh vá nhỏ sặc sỡ với những họa tiết riêng biệt, hợp lại thành một tấm thổ cẩm muôn màu. Trên tấm vải đó, Tanizaki đã dệt nên miền sâu thẳm phong kín của địa ngục nội tâm con người muôn thuở, họa lại một thế giới đảo điên với những ám ảnh dục vọng cuồng si.

3. KẾT LUẬN

Bằng lối viết vô cùng tinh tế, hoa mỹ, tràn đầy nhục cảm, Tanizaki Junichiro không hề sa vào sự tầm thường, đồi trụy. Ông đưa người đọc đến với những xúc cảm phiêu diêu mê đắm, ở đó có những sự si mê, cuồng dại, những khoái cảm nhẹ nhàng. Viết về tính dục, Tanizaki đã không ngần ngại đề cập trực tiếp đến những vấn đề nhạy cảm, phơi bày tấm gương phản chiếu tinh thần sâu kín, nó mở ra cánh cửa đi vào thế giới nội tâm siêu hình của con người để thấy được những khao khát bản năng và những phức cảm ẩn đằng sau những kiểu tính dục lệch hướng và bệnh hoạn nhưng lại đậm tính nhân văn. Với tư tưởng: “*Thực sắc tính dã, chúng sinh bản năng*”. Ăn uống và tình dục là hai đặc tính cơ bản của con người, các sáng tác của Tanizaki Junichiro không chỉ đi ngược lại với những kiểm tỏa của chủ nghĩa dân túy với những tư tưởng giam cầm con người bằng đạo đức, tiết hạnh và những luân lý phong kiến. Do đó, ông đưa tình dục lên một bến bờ xa hơn thời đại, thay đổi hoàn toàn những nhận định về cái đẹp vốn đã sáo mòn, cũ kỹ, bằng cảm nhận khác biệt về sự hòa quyện giữa cái đẹp của thể xác phàm tục và cái đẹp tâm linh, tôn giáo. Đồng thời khẳng định nhân vị tự do và quyền được tận hiến, tận hưởng trọn vẹn của con người, thể hiện sự thức tỉnh của con người cá nhân, con người với bản năng sống và tận hưởng mạnh mẽ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. S. Freud (Thụ Nhân dịch) (1970), *Phân tâm học về tính dục*, Nxb Nhị Nùng, Sài Gòn.
- [2]. Tanizaki Junichiro (2017), *Chữ Vạn*, Nxb Hội nhà văn, Hà Nội.
- [3]. Tanizaki Junichiro (2017), *Hai cuốn nhật ký*, Nxb Hội nhà văn, Hà Nội.
- [4]. Tanizaki Junichiro (2017), *Tuyển tập truyện ngắn Tanizaki*, Nxb Hội nhà văn, Hà Nội.
- [5]. Véronique Mottier (2016), *Dẫn luận về tính dục*, Nxb Hồng Đức, Hà Nội.
- [6]. Nguyễn Nam Trân (2017), *Bước vào thế giới văn chương Tanizaki*,
Website: <https://news.zing.vn/buoc-vao-the-gioi-van-chuong-tanizaki-post747421.html>

SEXUALITY IN THE WORKS OF TANIZAKI JUNICHIRO

Le Thi Minh Tam

Faculty of Literature and Linguistics, University of Education, Hue University

Email: minhhtamlee1991@gmail.com

ABSTRACT

Sexuality in the works of Tanizaki Junichiro is one of the interesting topics in the literary works. Psychoanalytic theories of Sigmund Freud study the sexuality and sexual complex in the deep mystery to consider its effects on the human spirit. Sexual instincts of human can be created from the unconsciousness through libido inhibited. The creations of Tanizaki Junichiro has enlightened the darkest corners of souls by sexual deviance and sexual desires of human. Humans with their sexual instincts have really become a means to convey the aesthetic and profound senses of the author and open the door into which the writer comes and discovers the human spiritual world as well.

Key words: Psychoanalysis, Sexuality, sexual complex, Tanizaki Junichiro.

Lê Thị Minh Tâm sinh ngày 21/05/1991 tại Nghệ An. Bà tốt nghiệp Cử nhân ngành Ngữ văn năm 2014 tại trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế. Hiện đang là học viên Cao học chuyên ngành Lý luận Văn học tại trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế.